

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Дімова М.Д.

магістр,

Науковий керівник: Баштовенко О.А.

кандидат біологічних наук, доцент,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

СУЧАСНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ НА ЕТАПІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Сучасний етап розвитку українського суспільства неминуче зачіпає зміст освіти, що вимагає включення в процес навчання і виховання не тільки технологічних нововведень, але і внесення змін в організацію навчально-виховного процесу для забезпечення повноцінного розвитку і реалізації можливостей кожного [5, с. 35]. Саме цей факт повинен лежати в основі соціалізації на етапі навчання у закладах освіти і бути необхідною умовою виховання всебічно розвиненої особистості з сформованою культурою здоров'я. Культура здоров'я розуміється як інтегративна особистісна якість, що формується в процесі систематичного, цілеспрямованого виховання і навчання на основі емоційно-ціннісного ставлення до свого здоров'я та організації здорового способу життя, валеологічного мислення, накопичення досвіду застосування валеологічних знань, умінь і навичок в практиці організації здорового способу життя, розвитку всіх компонентів валеологічної свідомості. Формування культури здоров'я відбувається в процесі освіти і виховання, в тому числі самовиховання [1, с. 8].

Здоров'я, на думку І. Маруненко, О. Тимчик – це динамічний стан або процес збереження і розвитку біологічних, соціальних, духовних функцій людини і суспільства, оптимальної працездатності та активності при максимальній тривалості життя, які визначаються рівнем засвоєння загально-людських, державних і національно-регіональних цінностей культури [6, с. 31]. Нормальне функціонування організму на всіх рівнях його організації; динамічна рівновага організму і його функцій з навколишнім середовищем; здатність до адаптації; повне фізичне, духовне, розумове і соціальне благополуччя, гармонійний розвиток фізичних і духовних сил дозволять людині реалізувати принципи єдності організму, саморегуляції всіх його органів, систем і активно взаємодіяти з оточуючим середовищем, тобто, іншими словами, успішно соціалізуватися.

Здоров'я багато в чому залежить від життєвих позицій і зусиль людини, здатної активно регулювати власний стан, враховувати індивідуальні особливості свого організму, реалізувати програми самозбереження, самоорганізації, саморозвитку. Для цього потрібні мотивація до збереження

здоров'я, знання особливостей свого організму, розуміння власних психофізіологічних можливостей [2, с. 138].

Оскільки освітні організації є найважливішою ланкою соціалізації учнів, вони повинні сприяти прояву і розвитку творчого потенціалу молодих людей і представляють собою місце, де серед інших цінностей повинна засвоюватися цінність здоров'я, формуватися мотивація на збереження свого здоров'я та здоров'я оточуючих. Одне з головних завдань сучасних освітніх організацій різних типів, видів і рівнів – допомогти підліткам і учнівській молоді усвідомити цінність здоров'я і значення здорового способу життя для сучасної людини, сформувати відповідальне ставлення до власного здоров'я. Формування культури здоров'я в освітніх організаціях реалізується за допомогою здоров'язберігаючої освіти як безперервного процесу навчання, виховання і розвитку, спрямованого на розвиток системи науково обґрунтованих знань і практичних умінь, поведінки і діяльності, що забезпечують ціннісні ставлення до особистого здоров'я та здоров'я оточуючих людей [6, с. 22].

Бачення змісту здоров'я крізь призму категорії культури, що відбиває сукупність матеріальних і духовних цінностей складають особливий культурологічний підхід. Культура завжди звернена до людини, вона створюється для блага людей. Процес її передачі розкриває наступність традицій, що йдуть з покоління в покоління. А розвиток культури завжди передбачає і розвиток особистості як соціальної істоти.

З позицій медико-біологічної науки поняття «здоров'я» слід трактувати як здатність організму адаптуватися до умов зовнішнього середовища, а «хворобу» – як результат зриву адаптації [3, с. 80]. Тільки здорова людини здатна виконувати свої функціональні професійні і природні біологічні обов'язки. Тому розуміння цінності і збереження здоров'я є одними з базових якостей соціалізованої особистості.

Формування стилю життєдіяльності, який відповідає віковим, статевим, спадково обумовленим здібностям організму людини, умовам його існування і орієнтованого на культуру збереження, зміцнення і відновлення здоров'я, повинно здійснюватися на всіх етапах соціалізації особистості.

У формуванні культури здоров'я значну роль відіграють такі напрямки освітнього процесу, як фізичне виховання (що сприяє формуванню фізичної культури), екологічна освіта (що сприяє творенню екологічної культури), духовно-моральне виховання, культурологічна освіта, а також біологічна, медико-гігієнічна і валеологічна освіта і виховання, що формують основи духовно-моральної, валеологічної медичної культури людини [4, с. 310].

Формування у учнів культури здоров'я, виховання потреби вести здоровий спосіб життя – складний багатоетапний процес. Організація роботи освітнього закладу щодо формування цінності здоров'я та здорового способу життя повинна базуватися на таких основних принципах: цілісності, комплексності, безпеки, вікової адекватності, соціокультурної адекватності.

Висновки: застосування здоров'язберігаючих технологій в освіті, спрямованих на збереження, підтримку і зміцнення здоров'я суб'єктів педагогічного процесу в освітньому закладі – запорука успішної соціалізації на етапі

навчання. Можливість для молодшої людини у досягненні високого рівня особистого здоров'я нададуть сучасні здоров'язберігаючі технології стосовно особистості: забезпечення його знаннями, вміннями, навичками, необхідними для ведення здорового способу життя; виховання культури здоров'я як усвідомленого ставлення до здоров'я і життя людини, що дозволяє людині самостійно і ефективно освоювати навички ведення здорового способу життя.

Список використаних джерел:

1. Авраменко О.О. Соціалізація особистості в контексті вітчизняних та зарубіжних науково-педагогічних досліджень / О.О. Авраменко // Вісник Черкаського університету. – 2015. – № 10 (343). – С. 7-13.
2. Баштовенко О.А., Смакула О.І. Інноватика, фізична культура в Вузї і здоровий спосіб життя / О.А. Баштовенко, О.І. Смакула // Молодь і ринок. – 2016. – № 5. – С. 136-140.
3. Баштовенко О.А. Моніторинг самопочуття студентів для визначення ролі фізичної культури в адаптації до учбового процесу / О.А. Баштовенко // Молодь і ринок. – 2017. – № 2(145). – С.78-83.
4. Bashtovenko O.A. Physical Education is an Important Component of Socialization of Students Izmail State University of Humanities/ O.A. Bashtovenko // Journal of Danubian Studies and Research. – Vol 7. – No 2(2017). – P. 309-317.
5. Баштовенко О.А. Компетентнісний підхід у навчанні студентів як засіб подолання негативних тенденцій у здоров'ї школярів / О.А. Баштовенко // Молодий вчений. – 2018. – № 10. – С. 30-35.
6. Тимчик О.В., Маруненко І.М. Медико-соціальні основи здоров'я: Навчальний посібник / О.В. Тимчик, І.М. Маруненко. – Київ: Видавництво «Пульсари», 2017. – 250 с.